

Vi må tage ansvar for de unges drukkultur

B.dk

29. november 2020, 1427 ord

Agi Csonka, [Birgitte](#) [Birgitte](#)

Ny europæisk undersøgelse kårer igen danske unge til europamestre i druk og kalder på handling. At ændre unges drukkultur mod det bedre er et langt sejt træk, der kræver, at vi alle tager ansvar. Men det kan næppe lykkes, så længe lovgivningen sender et tvetydigt signal om, hvorvidt alkohol er for mindreårige. Organisationerne fra initiativet Drukfri Ungdom opfordrer derfor Folketinget til at vedtage en ensartet 18-årsgrænse for salg af al alkohol.

KRONIK

Kunne du forestille dig at sætte dig ind i en bil uden at spænde sikkerhedsselen? Savner du røgfylde restauranter? Eller ville du synes, det var i orden, hvis din nabo brugte fysisk afstraffelse som børneopdragelse? Formentlig ikke. Men netop de eksempler har tidligere været en helt almindelig del af vores samfundskultur. Lige indtil Folketinget vedtog lovgivning, der satte en retning, som ændrede kulturen.

Så hvorfor har Folketinget så svært ved at vedtage loven om en 18-årsgrænse for salg af alkohol? En aldersgrænse, som danskerne i et årti har bakket op om i meningsmålinger og den lov, som eksperter peger på, vil have en effekt i forhold til at nedsætte unges alkoholindtag og medvirke til at ændre fremtidige generationers alkoholkultur til at blive mindre skadelig og mere inkluderende?

Det spørgsmål har vi siden september stillet i initiativet »Drukfri Ungdom« - en hidtil uset bred kreds af 23 organisationer, der tæller sundheds-, interesse- og børne- og ungdomsfaglige organisationer, kommuner og regioner og brancheforeninger for vin- og spiritusindustrien og restauranter.

I sidste uge udkom den seneste europæiske skolebørnsundersøgelse om alkohol og stoffer, som endnu engang placerer Danmark på en ærgerlig førsteplads i druk. Danske unge drikker tidligere og mere og bliver langt oftere fulde end unge i nogen andre lande i Europa. Og der er mere bagside end guld ved dén medalje.

Efter en del års fald i forbruget stiger danske unges alkoholindtag igen. Det sker lige ved overgangen mellem barn og voksen, som er et af de mest afgørende tidspunkter i et menneskes liv for indlæring, skabelse af relationer og for at komme godt og sundt afsted mod voksenlivet.

I den periode har vi som samfund en særlig forpligtelse til at passe på vores unge og give dem gode og sunde rammer at udfolde sig i. Den forpligtelse opfordrer vi hele Folketinget til at tage alvorligt.

Unge har arvet en usund drukkultur og en forståelse af, at alkohol er en helt naturlig og uundværlig del af tilværelsen fra tidligere generationer. Derfor er alkohol ikke et frit valg for unge i dag. For unge, der vælger druk fra, risikerer at stå uden for fællesskabet eller stemples som kedelige eller knap så smarte.

54 pct. af unge mellem 15 og 25 år har oplevet, at deres venner har forsøgt at presse dem til at drikke mere, end de havde lyst til. Og 46 pct. synes, det er svært at være en del af det sociale fællesskab, hvis man ikke drikker.

Og det er problematisk. For ungdomsfester med alkohol ad libitum kan koste dyrt. Overlæge på børne- og ungeafdelingen på Herlev Hospital, Marianne Sjølin, fortalte på en konference 20. oktober, hvordan hun flere gange om ugen tager imod unge mennesker under 18 år, som er så forgiftede af alkohol, at de har brug for hjælp til at trække vejret. Om unge, der er faldet ned fra stilladser, fordi konsekvensanalysen røg ud, da alkoholen røg ind. Og hun fortalte om forældre, der slår det hen og vender blikket væk, når hun beder dem tage ansvar for deres unge.

Tidligere på året viste tal fra Sundhedsdatastyrelsen, at andelen af 16- og 17-årige, der kommer på skadestuen med alkoholforgiftning, er stigende. Men det er ikke kun forgiftningerne, der fylder i statistikkerne. Ny forskning fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at jo mere et ungt menneske drikker, desto oftere havner han eller hun på hospitalet med især faldulykker og voldsepisoder.

Hvert sjette dødsfald blandt unge skyldes alkohol ifølge WHO. Vi kan nok alle være enige om det naturstridige i, at nogle skal herfra, når de først lige er kommet i gang med livet - uanset årsagen. Men kan vi være bekendt, at unge skal dø eller pådrage sig livsvarige skader, fordi festen skulle være lidt vildere?

Heldigvis kommer langt de fleste unge igennem festerne med få eller små knubs. Men de langsigtede og sociale konsekvenser er også til at få øje på.

Forskning viser, at unge, der drikker risikofyldt som 15-årige, er i større risiko for at stå udenfor uddannelsessystemet eller begå kriminalitet senere i ungdommen. Hvis de altså vel at mærke kommer fra lavere socioøkonomiske grupper. For unge, som kommer fra højere socioøkonomiske grupper, har ikke samme forøgede risici.

Vi er nødt til at spørge os selv, om vi fortsat med sindsro kan forsvare 16- og 17-åriges ret til selv at købe alkohol vel vidende, at unge, der i forvejen har det sværest, også betaler den højeste pris?

Al den snak om alkoholkultur kan gøre det fristende at tale om forældrenes, ungdomsuddannelsernes og kommunernes ansvar og alt det andet, som ikke kræver, at Folketinget trykker på lovgivningsknappen.

Alle skal tage deres del af ansvaret for, at vi rykker noget. Men som repræsentanter for en lang række af de organisationer og institutioner, der tager det ansvar, er vi nødt til at minde Folketinget om, at vi har brug for hjælp.

For hvad nytter forældreregler, alkohol-lette skolefester eller nul udskænkning på cafeer, når der er fri bar for 16- og 17-årige - helt lovligt - i det lokale supermarked?

Hvis unge fremover skal være 18 år for selv at købe alkohol, vil det give forældrene en kærkommen håndsækning og styrke deres muligheder for at have hånd i hanke med deres børns alkoholindtag.

Vi taler ikke om et forbud mod at drikke. Vi taler om, at hvis en 16- eller 17-årig skal drikke, har en voksen taget stilling til, hvad, hvor meget og hvornår. Det vil over tid betyde, at vi vil kunne forebygge en række skader og uønskede konsekvenser, som det høje forbrug har.

Det vil også give den efterlyste hjælp til alle de lokale initiativer, der allerede er i gang på ungdomsuddannelser, i kommuner og i foreninger.

Samtidig vil en 18-årsgrænse betyde, at detailhandelen kun har én aldersgrænse at forholde sig til. Og at den aldersgrænse stemmer overens med den aldersgrænse, som gælder på restauranter og barer.

Så tilbage til kulturen. Lovgivningen har rykket vores kultur på mange andre områder. Og det er nok et fåtal af os, der savner tiden, hvor restaurantbesøg foregik i tætte røgtåger, eller hvor forældre måtte slå deres børn, hvis de ikke hørte efter.

Forskningen er helt tydelig; Højere aldersgrænser reducerer unges alkoholindtag. Danmark er et af de få europæiske lande, som ikke har en 18-årsgrænse for salg af alkohol. Og de lande, der har en 18-årsgrænse, har betydeligt mindre fuldskab blandt unge end landene med en 16-årsaldersgrænse.

Vi er ikke ude på at stjæle festen fra vores unge. Unge har selvfølgelig brug for og ret til at mødes uden voksne i et rum, der er deres. Men vi vil gerne understøtte, at alkohol sniger sig senere ind i det rum, og at det sker uden forventning om, at man behøver at drikke store mængder.

Så lad os have modet til at tage det afgørende første skridt til at ændre alkoholkulturen i sundere og tryggere retning, så de kommende generationers børn og unge går en sundere og mere inkluderende alkoholkultur i møde. Så festerne ikke længere risikerer at ende på sygehuset, og så færre unge fra de udfordrede familier bliver hægtet permanent af. Det skylder vi vores unge.

Birgitte Vedersø er formand for Danske Gymnasier, Agi Csonka er formand for Børnerådet, Mette Lolk er forbyggelseschef i Kræftens Bekæmpelse, Benny Husted er formand for SSP-Samrådet, Camilla Noelle Rathcke er formand for Lægeforeningen, Morten Grønbæk er formand for Vidensråd for Forebyggelse,

Anne Kaltoft er adm. direktør i Hjerteforeningen, Jette Skive er formand for Sundheds- og Ældreudvalget i KL, Bjørn Brandenburg er formand i Ungdomsringen, Mogens Kjærgaard Møller er adm. direktør i Rådet for Sikker Trafik, Anja Philip er formand for Forbrugerrådet Tænk, Grete Christensen er formand for Dansk Sygeplejeråd, Rasmus Kjeldahl er direktør i Børns Vilkår, Ulrich Lauridsen er formand for Forældreforeningen Unge & Alkohol, Gitte Ahle er formand for Dansk Psykiatrisk Selskab, Linda Hardisty Bramsen er formand for Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Klaus Birkelund Johansen er formand for Dansk Pædiatrisk Selskab, Ole Heinager er formand for Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier - Lederne, Annette Hyldebrandt er chef for Turisme & Oplevelsesøkonomi i HORESTA, Carsten Suhrke er formand for Vin- og Spiritusorganisationerne i Danmark, Peter Konow er direktør i Alkohol & Samfund, og Karin Friis Bach er formand for Sundhedsudvalget i Danske Regioner.

1 lignende omtale - Berlingske